

Lausunto

30.07.2024

Asia: VN/30511/2023

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain muuttamisesta

Lausunnot

Yleiset huomiot

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry vastustaa hallituksen esitystä valtakunnansovittelijan toimivallan rajaamisesta sekä sovittelulautakunnan asettamista ja sen kokoonpanoa koskevista muutoksista.

Lähtökohtaisesti riippumattomaan ja puolueettomaan sovittelutoimintaan ja työmarkkinaosapuolten autonomiaan puuttumista aiemman tradition vastaisella lainsäädännöllä ei voida pitää hyväksyttävänä. AKT ry:n näkemyksen mukaan esityksen tavoite kodifoida palkanmuodostusjärjestelmän esityksessä määrittelemä ns. yleinen linja rajoittaa merkittävällä tavalla työmarkkinaosapuolten autonomiaa ja osapuolten tosiasiallisia neuvottelumahdollisuuksia. Esityksessä ehdotettu sovittelutoiminnan muutos voisi käytännössä johtaa ennalta arvaamattomiin seurauksiin suomalaisessa työmarkkinakentässä. Tätä ennakoivat jo työmarkkinaosapuolten asian aiemmissä käsittelyvaiheissa esittämät toisistaan merkittävällä tavalla eroavat mielipiteet, joiden ratkominen ei tulisi kuulua eduskunnalle. Esityksen mukaisen vientivetoisen työmarkkinamallin tuominen lainsäädäntöön johtaisi väistämättä kielteiseen palkkakehitykseen mm. naisvaltaisilla aloilla ja vaarantaisi samapalkkaisuutta koskevat tavoitteet. Alakohtaisten erojen huomioiminen neuvottelutoiminnassa vaarantuisi. Esityksen kaltainen lainsäädäntö johtaisi suomalaisia työmarkkinoita tilanteeseen, jossa työehtojen kehittäminen vaikeutuisi nykyisen sopimusjärjestelmän kaikilla tasoilla ja jossa työmarkkinaosapuolilla ei välttämättä olisi enää intressiä sovitella erimielisyyksiä valtakunnansovittelijan ohjauksessa. Intressin puuttuessa riskinä on, että osapuolet eivät enää saavuta ratkaisua valtakunnansovittelijan sovintoehdotuksen johdolla. Edellä kuvattu systeemin jäykistyminen voi lisätä konflikteja ja pitkittää mahdollisia työtaistelutoimenpiteitä.

Esitys on sekä perusteluiden että ehdotetun toimeenpanon ja vaikutusten osalta Suomea sitovien kansainvälisten veloitteiden vastainen ja näin ollen AKT ry yhtyy tältäkin osin palkansaajajärjestöjen yhteiseen eriävään mielipiteeseen (30.5.) sekä SAK ry:n antamaan lausuntoon (26.6.).

Nykytila ja sen arviointi

-

Yleisperustelut luvut 3–6

-

Pykälät ja säännöskohtaiset perustelut

1 § *Lain tarkoitus ja soveltamisala*

AKT ry ei kannata mietinnössä esitettyjä lainsäädännön muutoksia.

3 § *Valtakunnansovittelijan tehtävät*

AKT ry ei kannata mietinnössä esitettyjä lainsäädännön muutoksia.

11 § *Sovinnon aikaansaaminen*

AKT ry ei kannata esitettyä muutosta. Valtakunnansovittelijan mahdollisuuksia sovintoehdotusten tekemiseen ei tule rajoittaa lainsäädännöllä.

13 § *Sovintoehdotus ja sovittelun keskeyttäminen*

Viitataan 11 §:n osalta lausuttuun.

5 §

Viitataan yllä lausuttuun.

6 §

Viitataan yllä lausuttuun.

Seppänen Sara
Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry